

ΕΣΝΕ

Εθνικός Σύνδεσμος Νοσηλευτών Ελλάδος

Ενημερωτικό Φυλλάδιο-Ιανουάριος - Απρίλιος 2023

ΤΟΜΕΑΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑΣ

Μέλος European Oncology Nurses Society (EONS) &
Μέλος International Society of Nurses in Cancer Care (ISNCC)

3	Συμμετοχή στο συνέδριο Greece best of sabcs
6	7ο Ετήσιο Συνέδριο της Ελληνικής Ομοσπονδίας Καρκίνου (ΕΛΛΟΚ)
7	All. Can Greece
10	Economist Impact. Third annual summit. Greece's agenda to combat cancer
14	Εκδήλωση « Γυναίκα & Καρκίνος»
16	Δερματική τοξικότητα
20	Ευρωπαϊκή Εκστρατεία για την Πρόληψη του Καρκίνου (PrEvCan)
22	Νέα από την European Oncology Nurses Society
25	<p>ΝΕΟΙ ΟΔΗΓΟΙ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενημέρωση για Οδηγό Διατροφής Ασθενών με καρκίνο • Οδηγός ενημέρωσης ασθενών που υποβάλλονται σε ακτινοθεραπεία • Οδηγός ενημέρωσης ασθενούς για την πρόληψη και διαχείριση του λεμφοειδήματος μετά απο χειρουργική επέμβαση στον μαστό
27	Σχολείο ογκολογίας

Συμμετοχή στο συνέδριο Greece best of sabcs

Γράφει ο Δημήτριος Παπαγεωργίου, Επίκουρος Καθηγητής, Πρόεδρος ΤΝΟ-ΕΣΝΕ

Ο ΤΝΟ-ΕΣΝΕ για πρώτη φορά συμμετείχε τον Ιανουάριο στο συνέδριο **Greece Best of SABCS**.

OFFICIAL
best of Greece
SABCS®

ATHENS, GREECE / JANUARY 14th, 2023 / Royal Olympic Hotel

SABCS® is the owner of the Trademark for all content related to the SABCS® Symposium Material and any derivatives thereof.

Secretariat **SCCP**® Scientific | Cultural Events and Publications www.sccp.gr

- **16.30-17.10** / Session 5: Survivorship. Chairs: C. Panopoulos, A. Psyrri
- **16.30-16.50** / Survivorship. Presenter: A. Zavos
- **16.50-17.10** / Discussion: A. Ardavanis, A. Daponte, I. Drositis, D. Papageorgiou

Στη συζήτηση παρουσιάστηκε ο ρόλος των νοσηλευτών στη φροντίδα των επιβιωσάντων από καρκίνο του μαστού και στη διαχείριση των αναγκών από την τοξικότητα των θεραπειών.

ΤΟ **95%**
ΤΩΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ
ΑΣΘΕΝΩΝ

ΒΙΩΝΕΙ ΤΙΣ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΩΝ
ΣΤΟ ΔΕΡΜΑ ΤΟΥ*

Η LA ROCHE-POSAY ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΩΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ

10+

ΧΡΟΝΙΑ

Αφοσίωση στη μάχη
κατά του καρκίνου

3

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Με παγκόσμιους οργανισμούς
υποστήριξης ογκολογικών ασθενών

21.000+

**ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΟΙ
ΑΣΘΕΝΕΙΣ**

Έχουν λάβει φροντίδα από το 2008
έως σήμερα στο δερματολογικό
κέντρο της LA ROCHE-POSAY

16

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

44

POSTERS

11

ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Σε ασθενείς υπό θεραπεία
κατά του καρκίνου

**LIPIKAR
BAUME AP+M**
Μαλακτικό βάλαμο
αναπλήρωσης
λιπιδίων

**LIPIKAR
SYNDET AP+**
Κρεμώδες
καθαριστικό
αναπλήρωσης λιπιδίων

**CICAPLAST
BAUME B5+**
Αναπλαστικό
βάλαμο

**ANTHELIOS
100 KA+**
MED CREAM
Αντηλιακή προστασία

**EAU THERMALE
LA ROCHE-POSAY**
Ιαματικό Νερό

 ΑΠΟΔΕΔΕΙΓΜΕΝΑ ΒΕΛΤΙΩΝΕΙ
ΤΗΝ ΑΝΕΣΗ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ
ΤΩΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ

7ο Ετήσιο Συνέδριο της Ελληνικής Ομοσπονδίας Καρκίνου (ΕΛΛΟΚ)

Γράφει ο Δημήτριος Παπαγεωργίου,
Επίκουρος Καθηγητής, Πρόεδρος
ΤΝΟ-ΕΣΝΕ

Ο ΤΝΟ-ΕΣΝΕ συμμετείχε και φέτος στο 7ο ετήσιο συνέδριο της Ελληνικής Ομοσπονδίας Καρκίνου (ΕΛΛΟΚ), το οποίο πραγματοποιήθηκε από τις 3 έως τις 5 Φεβρουαρίου του 2023 στην Αθήνα.

Ο Πρόεδρος του Τομέα κ. Δημήτριος Παπαγεωργίου συμμετείχε σε προεδρείο μαζί με την κ. Ζ. Σαριδάκη και τον κ. Γ. Πισσάκα και παρουσίασε τις δράσεις του Τομέα Νοσηλευτικής Ογκολογίας του ΕΣΝΕ κατά την τελετή έναρξης του συνεδρίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Επίκ. Καθ. Δημήτρης Παπαγεωργίου, Ζένια Σαριδάκη, Γιώργος Πισσάκας

16:20 - 16:40. Η ποιότητα ζωής των ασθενών με καρκίνο στην Ελλάδα - Παρουσίαση έρευνας της All.Can Greece. Καθ. Ιωάννης Υφαντόπουλος

16:40 - 17:10. Σχολιασμός αποτελεσμάτων της έρευνας

17:10 - 17:25. Ποιότητα ζωής των ασθενών: Γιατί πρέπει να επενδύσουμε στη βελτίωσή της. Αθανάσιος Κορογιάννος

17:25 - 17:40. Η επιστροφή στην εργασία των ασθενών με καρκίνο. Μαρούσα Πρωτοπαπαδάκη

17:40 - 18:00. Πρόγραμμα Φιλοξενίας Ασθενών ΕΛΛΟΚ: 2020 -2022

«All.Can Greece»

Γράφει η Θρουβάλα Ειρήνη, Νοσηλεύτρια, MSc,
Ταμίας ΔΣ ΤΝΟ-ΕΣΝΕ

Παρουσίαση μελέτης All.Can Greece: «Συστάσεις πολιτικής για τη δημιουργία εθνικού σχεδίου δράσης για τον έλεγχο του καρκίνου»

Με κοινή πρόταση των μελών της προς την πολιτεία παρεμβαίνει στη δημόσια συζήτηση η πλατφόρμα διαλόγου **All.Can Greece**, παρουσιάζοντας συστάσεις πολιτικής για την εφαρμογή ενός αποτελεσματικού **Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τον Έλεγχο του Καρκίνου**, εν όψει της Παγκόσμιας Ημέρας κατά του Καρκίνου στις 4 Φεβρουαρίου.

Σε συνέντευξη τύπου που παραχώρησε τη Δευτέρα 30 Ιανουαρίου, η All.Can Greece, μέλος της All.Can International, εκπροσωπώντας την ογκολογική κοινότητα της χώρας μας, παρουσίασε τα αποτελέσματα της μελέτης **«Εθνικό Σχέδιο για τον Έλεγχο του Καρκίνου: Συστάσεις πολιτικής»**.

Στόχος της μελέτης είναι να συνδράμει στην προσπάθεια της πολιτείας για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου και βιώσιμου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τον Έλεγχο του Καρκίνου και να αφενός να αναδείξει τα διαχρονικά κενά και τις αδυναμίες στην ογκολογική περίθαλψη και φροντίδα, που σε μεγάλο βαθμό οφείλονται στην έλλειψη εθνικής στρατηγικής για τον καρκίνο.

Η μελέτη εστιάζει στις μοναδικές ευκαιρίες, τις οποίες παρέχουν οι εμβληματικές πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το **Ευρωπαϊκό Σχέδιο για τον Καρκίνο και η Αποστολή για την**

Καταπολέμηση του Καρκίνου και παρουσιάζει, μία ολοκληρωμένη προσέγγιση στην αντιμετώπιση του καρκίνου. Εντοπίζει τις μεγάλες προκλήσεις και προτείνει συγκεκριμένες συστάσεις για βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες δράσεις.

Οι συστάσεις δομούνται γύρω από πέντε βασικούς άξονες:

- Την αποτελεσματικότερη πρόληψη του καρκίνου,
- Την εφαρμογή προσυμπτωματικού ελέγχου,
- Την έγκαιρη και ακριβή διάγνωση του καρκίνου,
- Την ποιοτική περίθαλψη και θεραπεία των ογκολογικών ασθενών και
- Τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών και των επιβιωσάντων.

Μεταξύ άλλων, στη μελέτη της **All.Can Greece**

- τονίζεται ιδιαίτερα η ανάγκη για
- σύσταση ενός Εθνικού Μητρώου Νεοπλασιών,
- επαρκή στελέχωση και εξοπλισμό των ογκολογικών δομών,
- εξασφάλιση της πρόσβασης των ασθενών στις νέες θεραπευτικές προσεγγίσεις
- διευκόλυνση της διεξαγωγής κλινικών μελετών,
- μία διεπιστημονική προσέγγιση της ασθένειας του καρκίνου και
- διεύρυνση του ρόλου των εκπροσώπων των ασθενών στο σχεδιασμό και την αξιολόγηση της ογκολογικής περίθαλψης.

Την παρουσίαση της μελέτης έκανε η κα **Μαρία Καλογεροπούλου**, Επικεφαλής Τμήματος Health Technology Assessment-HTA, IQVIA Hellas, η οποία ανέλαβε να συντάξει τη μελέτη, με τη συνδρομή της Διοικούσας Επιτροπής της All.Can Greece.

Παρεμβάσεις έκαναν τα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής της All.Can Greece που συμμετείχαν στη συνέντευξη τύπου. Συγκεκριμένα, η κα **Καίτη Αποστολίδου**, Πρόεδρος Δ.Σ. ΕΛΛΟΚ, Πρώην Πρόεδρος & Πρόεδρος Επιστημονικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Συμμαχίας Ασθενών με Καρκίνο (ECPC), ανέφερε ότι «το θετικό είναι ότι έχουν ήδη ξεκινήσει αρκετές δράσεις και προγράμματα για τον καρκίνο στη χώρα μας, όπως ο προσυμπτωματικός έλεγχος, ενώ σχεδιάζονται και άλλες και υπάρχει ελληνική συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα για τον καρκίνο. Όμως όλη αυτή η δραστηριότητα είναι αυτοτελείς δράσεις, μη συνδεδεμένες οργανικά μεταξύ τους και μη ενταγμένες σε στρατηγικό σχέδιο για τον καρκίνο ευρείας αποδοχής. Λείπει η οργανωμένη επιτελική δράση για τον καρκίνο σε εθνικό επίπεδο, ώστε να μπορεί η χώρα να επωφεληθεί από όλες τις μοναδικές ευκαιρίες που παρέχονται από το Ευρωπαϊκό Σχέδιο για τον Καρκίνο και την Αποστολή για την Καταπολέμηση του Καρκίνου» και πρόσθεσε ότι «η Ελλάδα δεν έχει ακόμη Εθνικό Μητρώο Νεοπλασιών, Εθνικό Σχέδιο για τον Καρκίνο και επίσημο φορέα, όπως το Εθνικό Ινστιτούτο Νεοπλασιών, ούτε Διεύθυνση Ογκολογίας στο Υπουργείο. Η πλατφόρμα διαλό-

γου All.Can Greece επιθυμεί να αρχίσει ο δημόσιος διάλογος για το Εθνικό Σχέδιο για τον Έλεγχο του Καρκίνου και συμβάλλει με συστάσεις πολιτικής από τους εμπλεκόμενους στην πρώτη γραμμή καταπολέμησης του καρκίνου, ασθενείς, γιατρούς, νοσηλευτές, βιομηχανία υγείας».

Η κα **Ζένια Σαριδάκη**, Παθολόγος-Ογκολόγος, Πρόεδρος της Εταιρείας Ογκολόγων Παθολόγων Ελλάδας, Δ/ντρια στην Α' Ογκολογική Κλινική Metropolitan Hospital, Επιστημονικός Υπεύθυνος Ογκολογικού Τμήματος «Ασκληπιός ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ», δήλωσε: «μια σημαντική πρωτοβουλία της All.Can Greece, αυτή η μελέτη σχετικά με το επιθυμητό Εθνικό Σχέδιο για τον Έλεγχο του Καρκίνου. Η Εταιρεία Ογκολόγων Παθολόγων Ελλάδας, το υποστήριξε και το υποστηρίζει, τόσο στο στάδιο διαμόρφωσης, όσο και τώρα στο στάδιο της παρουσίασης και κοινοποίησης, με ένα και μόνο στόχο: την εφαρμογή του, έτσι ώστε, να δούμε και στη χώρα μας τα επόμενα χρόνια τα θετικά αποτελέσματα στην πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση του καρκίνου, καθώς και στη βέλτιστη θεραπεία, σε συνδυασμό με την καλύτερη ποιότητα ζωής για τους ογκολογικούς ασθενείς, τις οικογένειες και τους φροντιστές τους».

Ο κ. **Αθανάσιος Βοζίκης**, Δ/ντής του Εργαστηρίου «Οικονομικών και Διοίκησης της Υγείας» του Παν. Πειραιώς, Πρώην Πρόεδρος της Επιτροπής Διαπραγμάτευσης του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Δημόσιας Υγείας, σχολίασε

ότι «οι προτεινόμενες με το παρόν σχέδιο δράσεις, είναι απόλυτα εναρμονισμένες με το Ευρωπαϊκό Σχέδιο κατά του Καρκίνου και διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα του συστήματος ογκολογικής φροντίδας μέσα από την υιοθέτηση ρεαλιστικών επιλογών που προάγουν τη δημόσια υγεία – όπως η καινοτομία και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών καθώς και των δεδομένων στη αύξηση της αποτελεσματικότητας στην ογκολογική περίθαλψη».

Ο κ. **Ιωάννης Καραϊτιανός**, Αμ. Επίκ. Καθηγητής Χειρουργικής ΕΚΠΑ, Δ/ντής Χειρουργικής Κλινικής Νοσ. «Ερρίκος Ντυνάν», Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Χειρουργικής Ογκολογίας, δήλωσε ότι «στόχος της πολιτείας και όλων των εμπλεκόμενων φορέων πρέπει να είναι η βελτίωση της ποιότητας περίθαλψης ασθενών με καρκίνο, αλλά και της ποιότητας ζωής των καρκινοπαθών. Άμεσες προτεραιότητες αποτελούν η εφαρμογή του Ηλεκτρονικού Φακέλου Υγείας και του Εθνικού Μητρώου Νεοπλασιών», ενώ τόνισε ότι «απόλυτη ανάγκη είναι η δημιουργία εξειδικευμένων κέντρων Χειρουργικής Ογκολογίας και με εστίαση κατά το δυνατόν σε όργανο στόχο (πχ. μαστός, παχύ έντερο, ήπαρ, πάγκρεας, οισοφάγος-στόμαχος, κ.λπ.), καθώς και η υποχρέωση -όπως προβλέπεται από τον νόμο- της διεπιστημονικής αντιμετώπισης των καρκινοπαθών ασθενών με βάση τη γνωμοδότηση του Ογκολογικού Συμβουλίου». Σε μήνυμά της, η κα Ειρήνη Θρουβάλα, Νοσηλεύτρια MSc Μονάδα Παθολογικής Ογκολογίας και Χημειοθεραπείας Γυναικολογικού Καρκίνου «Έλενα Βενιζέλου», Μέλος Δ.Σ. του Εθνικού Συνδέσμου Νοσηλευτών Ελλάδας - Τομέα Ογκολογικής Νοση-

λευτικής, σχολίασε ότι «η βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας προς τους ογκολογικούς ασθενείς και τους επιβιώσαντες βασίζεται στη διεπιστημονική προσέγγιση, στην ανάπτυξη προτύπων, στον καθορισμό και στην αξιολόγηση δεικτών ποιότητας. Ο Τομέας Νοσηλευτικής Ογκολογίας ΕΣΝΕ θέτοντας στο επίκεντρο της φροντίδας τον ασθενή, αναγνωρίζει την ασφάλεια ως έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες αξιολόγησης του συστήματος υγείας, επισημαίνει την αναγκαιότητα για επαρκές νοσηλευτικό προσωπικό και ασφαλή αναλογία νοσηλευτών / ασθενών. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιοτική φροντίδα είναι απαραίτητο να αντιμετωπιστεί το διαχρονικό φαινόμενο της υποστελέχωσης σε νοσηλευτές». Μέσα από την πλατφόρμα διαλόγου All.Can Greece, το σύνολο της ογκολογικής κοινότητας της χώρας στηρίζει την προοπτική της υλοποίησης ενός Εθνικού Σχεδίου για τον Έλεγχο του Καρκίνου. Χωρίς στρατηγική, χρονοδιάγραμμα εφαρμογής, ανθρωπίνους και οικονομικούς πόρους και αξιολόγηση, τα οποία αποτελούν τη βάση ενός Εθνικού Σχεδίου για τον Έλεγχο του Καρκίνου, δράσεις που μπορεί να είναι ωφέλιμες και απαραίτητες παραμένουν αποσπασματικές, χωρίς να είναι συνδεδεμένες σε ένα οργανικό σύνολο. Το Εθνικό Σχέδιο για τον Έλεγχο του Καρκίνου μαζί με το Εθνικό Μητρώο Νεοπλασιών αποτελούν τα δύο βασικά εργαλεία σχεδιασμού και άσκησης πολιτικής για τον καρκίνο.

Η μελέτη «Εθνικό Σχέδιο για τον Έλεγχο του Καρκίνου: Συστάσεις πολιτικής» είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της **All.Can Greece**.

Economist impact. Third annual summit. Greece's agenda to combat cancer

Γράφει ο Δημήτριος Παπαγεωργίου, Επίκουρος Καθηγητής,
Πρόεδρος ΤΝΟ-ΕΣΝΕ

Third annual summit Greece's agenda to combat cancer

March 7th, 2023
Divani Apollon Palace & Thalasso, Kavouri, Athens

Ο ΤΝΟ-ΕΣΝΕ συμμετείχε στο συνέδριο του Economist που πραγματοποιήθηκε στις 7 Μαρτίου στην Αθήνα.

Με υπευθυνότητα απέναντι στις ανάγκες των ασθενών.

Για περισσότερο από έναν αιώνα βρισκόμαστε στην πρώτη γραμμή της έρευνας, ανακαλύπτοντας φάρμακα, εμβόλια και καινοτόμες λύσεις υγείας που κάνουν τη διαφορά στη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων. Ακούμε τις ανάγκες των ασθενών και λειτουργούμε υπεύθυνα ώστε να διασφαλίζουμε πως οι θεραπείες μας είναι προσβάσιμες σε όσους τις χρειάζονται.

Δεσμευόμαστε ότι θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε για ένα υγιέστερο, φωτεινότερο μέλλον για όλους.

Copyright © 2022 Merck & Co., Inc., Rahway, NJ, USA and its affiliates. All rights reserved.

msd.gr

Plum 360™

Best in KLAS Smart Pumps
EMR-Integrated... Again.

Διανομέας
AENORASIS
Intuition in Healthcare

ΑΘΗΝΑ: Τραπεζούντος 17 & Α. Παπανδρέου,
151 27 Μελίσσια Τηλ.: 210 61.36.332, Fax: 210 81.05.298
ΘΕΣ/ΝΙΚΗ: Δελφών 17, Πυλαία 555 35
Τηλ.: 2310 326.136, Fax: 2310 306.790

Προϊόντα του Οίκου:

icumedical
human connections

For more information go to
www.icumed.com/BestinKLAS

P360.KTX.02.04/22

The Roadmap Of Greece Towards A National Cancer Strategy

1. Policy actions toward a national action plan
2. Key elements of a national cancer plan
3. Investing in innovation
4. The role of oncology nursing in cancer management. Papageorgiou Dimitrios
5. Creating patient-centric cancer strategy

Ο Πρόεδρος του Τομέα κ. Δημήτριος Παπαγεωργίου παρουσίασε το πλούσιο εκπαιδευτικό και συγγραφικό έργο του Τομέα Νοσηλευτικής Ογκολογίας και δέχτηκε τα ολόθερμα συγχαρητήρια όλων των συμμετεχόντων

του στρογγυλού τραπεζιού. Ιδιαίτερως παρουσιάστηκαν τα πρωτότυπα προγράμματα πιστοποίησης των Νοσηλευτών που πραγματοποιεί ο Τομέας και τα ειδικά έντυπα εκπαίδευσης των ασθενών.

Εκδήλωση «γυναίκα & καρκίνος»

Γράφει η Ειρήνη Θρουβάλα, Νοσηλεύτρια, MSc,
Ταμίας ΔΣ ΤΝΟ-ΕΣΝΕ

Ημέρα της Γυναίκας

Webinar

"Γυναίκα & καρκίνος"

Παρακολουθώντας ένα Ογκολογικό Συμβούλιο

Τετάρτη 8 Μαρτίου 2023

18:00 - 20:30

Την Τετάρτη 8 Μαρτίου, ο Σύλλογος Κ.Ε.Φ.Ι διοργάνωσε Διαδικτυακή Επιστημονική Ημερίδα με θέμα «Γυναίκα και Καρκίνος: Παρακολουθώντας ένα ογκολογικό συμβούλιο» Στην ημερίδα έγινε προσπάθεια προσομοίωσης ενός ογκολογικού συμβουλίου με στόχο την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού για τη σημασία της διεπιστημονικής προσέγγισης της νόσου και το δικαίωμα των ασθενών για γνωμοδότηση κατάλληλης θεραπευτικής αντιμετώπισης.

Συμμετείχαν οι:

- ο κ. Αλέξανδρος Αρδαβάνης, Παθολόγος - Ογκολόγος, Επιστημονικά Υπεύθυνος της Α

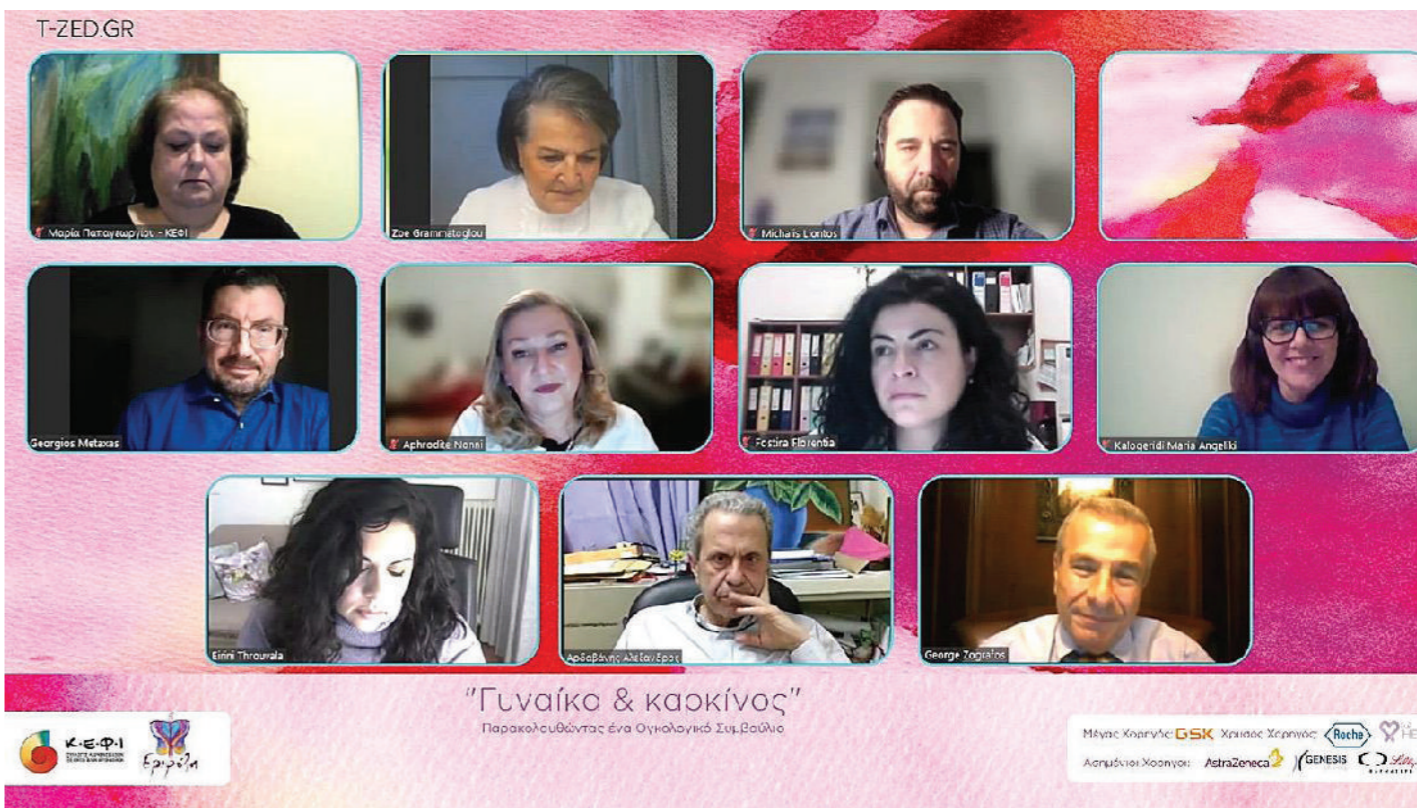
Παθολογικής - Ογκολογικής Κλινικής του ΓΑΟΝΑ «Ο ΑΓΙΟΣ ΣΑΒΒΑΣ»

- ο κ. Δημήτρης Χαϊδόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής, Γυναικολογικής Ογκολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών
- ο κ. Γιώργος Ζωγράφος, Καθηγητής Χειρουργικής και Διευθυντής της Α' Προπαιδευτικής Χειρουργικής Κλινικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο Γ.Ν.Α. «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ», Πρόεδρος Ανωτάτου Υγειονομικού Συμβουλίου Α.Υ.Σ.
- ο κ. Γεώργιος Μεταξάς, MD MSc PhD MPhil

FEBS FRCS(Eng), Χειρουργός Μαστού, Β' Χειρουργική, Νοσοκομείο «Ελενα Βενιζέλου»

- ο κ. Μιχάλης Λιόντος, Παθολόγος Ογκολόγος, Επίκουρος Καθηγητής Θεραπευτικής - Ογκολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Θεραπευτική Κλινική, ΓΝΑ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ»
- η κ. Φλωρεντία Φωστήρα, Κλινική Εργαστηριακή Γενετίστρια, ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος»
- η κ. Μαρία Αγγελική Καλογερίδη, M-A MD, MSc, PhD, Ακτινοθεραπεύτρια Ογκολόγος, Επιμελήτρια Α', Α' Ακτινοθεραπευτικό, ΓΝΑ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ»
- η κ. Αφροδίτη Νόννη, Καθηγήτρια Παθολογικής Ανατομικής, Α' Εργαστήριο Παθολογικής Ανατομικής, Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- η κ. Ειρήνη Θρουβάλα, Νοσηλεύτρια, MSc, Μονάδα Γυναικολογικού Καρκίνου, Πε.Γ.Ν., Μαιευτήριο Αθηνών «Ελενα Βενιζέλου»

Στην πρώτη ενότητα της ημερίδας έγινε παρουσίαση ενός περιστατικού που αφορούσε ασθενή με καρκίνο του μαστού και στη δεύτερη ενότητα ενός περιστατικού που αφορούσε ασθενή με γυναικολογικό καρκίνο. Πραγματοποιήθηκε διεπιστημονική συζήτηση, με στόχο τη βέλτιστη διαχείριση του κάθε περιστατικού και το καλύτερο θεραπευτικό αποτέλεσμα. Ο κάθε επαγγελματίας υγείας ανέδειξε σύμφωνα με τη δική του ειδικότητα τις απόψεις, σκέψεις και προβληματισμούς για την ενδεδειγμένη θεραπευτική διαχείριση. Την ημερίδα προλόγισε η κα Ζωή Γραμματόγλου, Πρόεδρος του Συλλόγου Κ.Ε.Φ.Ι τονίζοντας τη σημασία της επιστήμης στην αντιμετώπιση του καρκίνου. Στη συνέχεια η κ. Παπαγεωργίου, υπεύθυνη της Ομάδας Ασθενών με Γυναικολογικό Καρκίνο «Εριφύλλα» Κ.Ε.Φ.Ι αναφέρθηκε στην αξία του Ογκολογικού Συμβουλίου για την πρόταση των ενδεδειγμένων θεραπειών για κάθε ογκολογικό ασθενή. Από τον ΤΝΟ ΕΣΝΕ συμμετείχε η κ. Ειρήνη Θρουβάλα η οποία αναφέρθηκε στον πολυδιάστατο ρόλο του νοσηλευτή και στη σημασία της διεπιστημονικής συνεργασίας στα Ογκολογικά Συμβούλια.

Δερματική τοξικότητα

Γράφει ο Δημήτριος Παπαγεωργίου, Επίκουρος Καθηγητής, Πρόεδρος ΤΝΟ-ΕΣΝΕ

Η **δερματική τοξικότητα** αποτελεί μια από τις παρενέργειες των θεραπειών που χρησιμοποιούνται για τη θεραπεία του καρκίνου. Η χημειοθεραπεία, οι στοχεύουσες θεραπείες και η ανοσοθεραπεία σχετίζονται με την εμφάνιση δερματικής τοξικότητας. Η ένταση και η έκταση της δερματικής τοξικότητας εξαρτώνται από την αθροιστική δόση, το είδος του φαρμάκου, το συνδυασμό των φαρμάκων καθώς και από τον ίδιο τον ασθενή (ποιότητα δέρματος).

Χημειοθεραπεία

Τα συννηθέστερα προβλήματα από τη χορήγηση της χημειοθεραπείας είναι η αλωπεκία, η βλεννογονίτιδα, οι διαταραχές των ονύχων, η υπέρχρωση του δέρματος, οι αντιδράσεις στην ακτινοβολία και το σύνδρομο παλαμών πελμάτων.

Α. Η υπέρχρωση του δέρματος δημιουργεί προβλήματα αισθητικής. Προκαλείται από τη διέγερση ή την άμεση τοξικότητα επί των μελανοκυττάρων. Συνήθως παρέρχεται με τον χρόνο, αλλά μπορεί να παραμείνει για μεγάλο χρονικό διάστημα, ή και μόνιμα.

Β. Οι διαταραχές των ονύχων είναι αρκετά συχνές και σε συνδυασμό με την υπολευκωματιναιμία που έχουν οι ασθενείς, εμφανίζονται πολλαπλές εγκάρσιες λευκές ταινίες που συνήθως αφορούν και τα 10 νύχια. Οι ραβδώσεις είναι εμφανέστερες σε άτομα σκούρου χρώματος με την τοξικότητα να εντοπίζεται στη μήτρα του όνυχου.

Γ. Πολλές φορές μετά τη χορήγηση χημειοθεραπείας εμφανίζεται το **φαινόμενο της ενίσχυσης της δράσης της ακτινοβολίας** (συνεργικό αποτέλεσμα), εφόσον οι δύο μέθοδοι εφαρμόζονται ταυτόχρονα ή μέσα σε μικρή μεταξύ τους χρονική απόσταση.

Δ. Μετά την χορήγηση ακτινομιμητικών κυτταροστατικών μπορεί να παρουσιαστεί το φαινόμενο της **ανάκλησης ακτινοβολίας**, τοπικά σε μια ακτινοβολημένη περιοχή. Εμφανίζεται ερύθημα, οίδημα, καυσαλγία, εκδορές, αποφολίδωση.

Ε. Συχνά εμφανίζεται **φαρμακογενής φωτοευαισθησία**. Σε περιοχές όπου έχει γίνει εξαγγείωση, έχει αναφερθεί νέκρωση του δέρματος μετά από έκθεση σε υπεριώδεις ακτινοβολίες.

Στ. Ορισμένα φάρμακα, όπως η μεθοτρεξάτη, **ενεργοποιούν τις Β-υπεριώδεις ακτινοβολίες** και προκαλούν ερύθημα.

Ζ. Αρκετά συχνά έχουμε **αντιδράσεις δερματικής υπερευαισθησίας**. Η ασπαργινάση για παράδειγμα προκαλεί κνίδωση και αγγειοίδημα. Η σισπλατίνη ερύθημα και κνησμό. Η πεμετρεξίδη εξάνθημα και απολέπιση.

Η. Πολλά χημειοθεραπευτικά φάρμακα προκαλούν το **σύνδρομο παλαμών πελμάτων**, ένα συμμετρικό οίδημα ερύθημα των άκρων. Ξεκινάει με πρόδρομα σημεία, όπως δυσαισθησία πελμάτων και παλαμών και εξελίσσεται σε επώδυνες συμμετρικές καλώς αφορισμένες οίδημα ερυθρές πλάκες, ενώ στη φάση της αποδρομής παρατηρείται απολέπιση.

Εμφανίζεται μετά από τη χορήγηση υδροχλωρικής δοξορουβικίνης, καπεσιταβίνης, ντοσεταξέλης κ.α. Τα χέρια επηρεάζονται συχνότερα, αλλά μπορεί να συνυπάρχουν βλάβες (ήπιο ερύθημα) στον κορμό, το κρανίο και τον τράχηλο. Δυστυχώς ο μηχανισμός πρόκλησης είναι άγνωστος. Μετά από μακρόχρονη χημειοθεραπεία μπορεί να εμφανιστεί παλαμο-πελματιαία κερατοδερμία.

Για το σύνδρομο παλαμών πελμάτων δεν υπάρχουν σαφείς οδηγίες πρόληψης - αντιμετώπισης, καθώς δεν είναι όπως αναφέρθηκε γνωστός ο μηχανισμός πρόκλησης. Συστήνεται όμως από όλες τις επιστημονικές εταιρείες η εφαρμογή τοπικά ενυδατικών κρεμών.

Η κρέμα Reconval B6 θα μπορούσε να αποτελέσει μία πρόταση για τη διαχείριση του συνδρόμου παλαμών πελμάτων. Τα κύρια συστατικά της είναι: (α) Βιταμίνη Β6, η οποία βοηθάει στην ταχύτερη ανάπλαση των κυττάρων του δέρματος. (β) Ουρία, η οποία αντισταθμίζει την έλλειψη ουρίας από την ερεθισμένη επιδερμίδα με αποτέλεσμα να υπάρχει βελτίωση της συγκράτησης του νερού και διατήρηση της ελαστικότητας του δέρματος. (γ) Αλλαντοΐνη, η οποία έχει ενυδατική και καταπραϊντική δράση, ενώ ταυτόχρονα βοηθάει στην ανάπλαση της επιδερμίδας μέσω της απομάκρυνσης των νεκρών κυττάρων.

Στοχεύουσες Θεραπείες

Μερικές στοχεύουσες θεραπείες, όπως οι αναστολείς του υποδοχέα του επιδερμικού αυξητικού παράγοντα και οι αναστολείς πρωτεοσωμάτων προκαλούν διαφορετικές μορφές δερματικών αντιδράσεων. (α) Εξάνθημα κυρίως οι αναστολείς EGFR, (35 - 90%), (β) ξηρότητα δέρματος - κνησμός (10 - 35%), (γ) δερματική αντίδραση χεριού

- ποδιού (HFSR-sorafenib, sunitinib, pazopanib, bevacizumab, everolimus, >10%), (δ) αλωπεκία (sorafenib, sunitinib, αναστολείς EGFR, 10 - 20%), ερύθημα (sorafenib, sunitinib, pazopanib, everolimus, >10%), (ε) μεταβολές στην ανάπτυξη των τριχών (αναστολείς EGFR, 12-14%) και (στ) χρωματικές αλλοιώσεις μαλλιών (sunitinib, pazopanib, >10%).

Για τη διαχείριση της δερματικής τοξικότητας από τους αναστολείς του EGFR, υπάρχουν κάποιες γενικές οδηγίες.

1. Απαιτείται συνδυασμός τοπικής και από του στόματος αγωγής ανάλογα με τη βαρύτητα των συμπτωμάτων.

2. Απαιτείται συνδυασμός αντιβιοτικής αγωγής με κορτικοστεροειδή, αντιφλεγμονώδη, αντιισταμινικά, αναλγητικά.

3. Σε περιπτώσεις επιμολύνσεων μπορεί να απαιτηθεί η λήψη καλλιεργειών και κατάλληλη αντιβιοτική αγωγή.

4. Συστήνεται η χρήση λιπαρής κρέμας σώματος, water based make-up και η αποφυγή ηλιακής έκθεσης.

5. Συστήνεται η καθαριότητα των νυχιών, το σωστό κόψιμο, οι παντόφλες, η φροντίδα των πηγών, οι ζεστές κομπρέσες στα βλέφαρα, ο καθαρισμός, τα φυσικά δάκρυα και σε μερικές περιπτώσεις η οφθαλμολογική εκτίμηση.

6. Μπορεί να χρειαστεί αναπροσαρμογή της θεραπευτικής δόσης ή/και διακοπή.

7. Οποσδήποτε χρειάζεται ψυχολογική στήριξη στον ασθενή.

Υπάρχουν και ειδικές οδηγίες που αφορούν τη χορήγηση βιταμίνης K1 και συστήνονται επίσημα από το NCI. Κατά την εφαρμογή μιας κρέμας δέρματος που περιέχει ουρία και 0,1% βιταμίνη K1, η βιταμίνη K1 μπορεί να ενεργοποιήσει τοπικά τον EGFR, καταργώντας έτσι την αναστολή του στο δέρμα η οποία προκαλείται από τους συστηματικούς παράγοντες αναστολής του EGFR. Αυτό μπορεί να βοηθήσει στην αναστολή του δερματικού εξανθήματος που μοιάζει με ακμή. Το EGFR, είναι μια κινάση της τυροσίνης και παίζει βασικό ρόλο στη διατήρηση της επιδερμικής ακεραιότητας.

reconval®

Μεγιστοποιεί το όφελος
των ογκολογικών θεραπειών

**ΜΕΙΩΝΕΙ
ΤΗΝ ΕΝΤΑΣΗ
ΤΩΝ ΔΕΡΜΑΤΙΚΩΝ
ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΩΝ**

CE

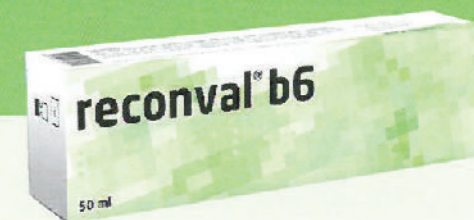
**Ο σύμμαχός σας
ΣΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ
ΤΩΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ
ΑΣΘΕΝΩΝ**

 protasis

RECONVAL B6

Ορισμένα στοχευμένα και κλασσικά κυτταροστατικά φάρμακα που χρησιμοποιούνται κυρίως στη θεραπεία του καρκίνου του ήπατος, του παχέος εντέρου, του μαστού, των ωοθηκών και στην χρόνια μυελογενή λευχαιμία μπορεί να προκαλέσουν **σύνδρομο παλαμών-πελμάτων** (παλάμια-πελματιαία ερυθροδυσαισθησία).

Το **σύνδρομο παλαμών-πελμάτων** εμφανίζεται συνήθως ως **κοκκίνισμα, πρήξιμο, πόνος** και **ξεφλούδισμα του δέρματος** στις παλάμες των χεριών και στα πέλματα των ποδιών, που μπορεί μερικές φορές να μετατρέπονται σε **φουσκάλες** και **ρωγμές**.

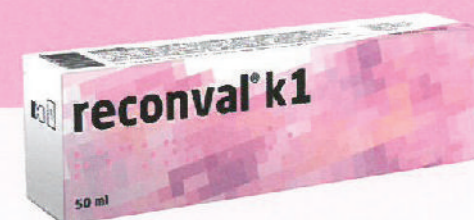
Οι ασθενείς μπορεί να έχουν δυσκολίες στο περπάτημα και στο κράτημα αντικειμένων,

κάτι που μπορεί να επηρεάζει σημαντικά την ποιότητα ζωής τους και μπορεί να οδηγήσει σε μειώσεις της δόσης ή ακόμη και διακοπή της αντικαρκινικής θεραπείας τους.

RECONVAL K1

Αντικαρκινικές θεραπείες, όπως οι αναστολείς EGFR, μπορεί να προκαλέσουν **δερματικά προβλήματα**, κυρίως **ακμοειδή εξανθήματα, ξηροδερμία, αλλαγές στα νύχια, αποχρωματισμό**.

Τα προβλήματα αυτά μπορούν να εμφανιστούν **8-10 ημέρες** μετά την έναρξη της θεραπείας, σε μεγάλο ποσοστό ασθενών (ακόμη και σε **≥80% των ασθενών, με το 5-20%** να είναι σοβαρό).

Μπορεί να είναι επώδυνα, παραμορφώνουν, εξουθενώνουν και έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην ποιότητα ζωής των ασθενών.

Μερικές φορές απαιτείται μείωση δόσης ή και διακοπή της θεραπείας.

Ευρωπαϊκή Εκστρατεία για την Πρόληψη του Καρκίνου (PrEvCan)

Γράφει ο Δημήτριος Πρωτόγνης, Νοσηλεύτης Msc

Ο Τ.Ν.Ο. Ε.Σ.Ν.Ε., ο επίσημος επιστημονικός φορέας των ογκολογικών νοσηλευτών της χώρας, αποτελεί μαζί με το Τμήμα Νοσηλευτικής του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδας και το Τμήμα Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, τους εθνικούς εταίρους της Ευρωπαϊκής Εκστρατείας για την Πρόληψη του Καρκίνου (Cancer Prevention Across Europe - PrEvCan) που στοχεύει στη μείωση της επιβάρυνσης του καρκίνου στην Ευρώπη.

Η εκστρατεία PrEvCan αποτελεί μία πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Ογκολογικής Νοσηλευτικής (European Oncology Nursing Society - EONS), η οποία υλοποιείται με βασικούς εταίρους την Ευρωπαϊκή Εταιρεία Παθολόγων Ογκολόγων (European Society for Medical Oncology- ESMO) μαζί με τον Ευρωπαϊκό Συνασπισμό Ασθενών με Καρκίνο (European Cancer Patient Coalition- ECPC) και περισσότερους από 65 ακόμη διεθνείς και εθνικούς φορείς από 25 ευρωπαϊκές χώρες. Κύριο μέσο προώθησης των μέτρων πρόληψης για τον καρκίνο, στο πλαίσιο της εκστρατείας PrEvCan, αποτελεί ο Ευρωπαϊκός Κώδικας κατά του Καρκίνου, ο οποίος περιλαμβάνει 12 συστά-

σεις σχετικά με τις ενέργειες που μπορούν να κάνουν οι άνθρωποι για να μειώσουν τον κίνδυνο ανάπτυξης καρκίνου. Ενδεικτικά, οι ενέργειες αυτές περιλαμβάνουν διατροφικές οδηγίες, σωματική άσκηση, διακοπή του καπνίσματος, εμβολιασμό και προσυμπτωματικό έλεγχο.

Η διάρκεια της εκστρατείας είναι ένα έτος, και με έναρξη τον Οκτώβριο του 2022, σε ένα διάστημα 12 μηνών, κάθε μήνας αφιερώνεται στην προώθηση μιας από τις συστάσεις του κώδικα και στην ανάδειξη των επιστημονικών δεδομένων που την υποστηρίζουν με πρακτικές εφαρμογές στην καθημερινή ζωή. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται αφενός η αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού για τους τρόπους πρόληψης του καρκίνου και αφετέρου η διάχυση της επιστημονικής γνώσης στους επαγγελματίες υγείας για την πιο αποτελεσματική επικοινωνία της σημασίας της πρόληψης του καρκίνου.

Οι 12 συστάσεις του κώδικα προσαρμόζονται με σκοπό την προσέγγιση όσο το δυνατόν μεγαλύτερου και διαφορετικού κοινού, καθώς οι ανισότητες

στην πρόσβαση σε μέτρα και πόρους επηρεάζουν δυσανάλογα πληθυσμούς όπως ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρίες και διάφορες υποεξυπηρετούμενες ή υποεκπροσωπούμενες μειονότητες.

Για πρώτη φορά, μέσω της εκστρατείας PrEvCan, επιστημονικές εταιρείες νοσηλευτών, ιατρών και άλλων επαγγελματιών υγείας, οργανώσεις ασθενών με καρκίνο και άλλοι φορείς που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή στη φροντίδα, την έρευνα και /ή την εκπαίδευση για τον καρκίνο συνεργάζονται με στόχο τη μείωση του κινδύνου εμφάνισης καρ-

κίνου και την αύξηση της υγείας και της ευημερίας των ατόμων και των κοινοτήτων στην Ευρώπη.

Η εκστρατεία PrEvCan αποτελεί μία δέσμευση για την πρόληψη του καρκίνου και ένας τρόπος για την υποστήριξη της συνολικής βιωσιμότητας των συστημάτων υγείας. Όλοι οι συνεργαζόμενοι φορείς αναγνωρίζουν την ευθύνη που ο καθένας ξεχωριστά, αλλά και όλοι μαζί συνολικά έχουμε να εφαρμόσουμε την επιστημονική γνώση στην καθημερινή μας ζωή, λειτουργώντας ως πρότυπα για τους συναδέλφους, τους ασθενείς και το ευρύ κοινό, μέσω της υιοθέτησης υγιεινού τρόπου ζωής και συνθηκών που προωθούν προληπτικές πρωτοβουλίες, με στόχο την πρόληψη εμφάνισης νέων περιπτώσεων καρκίνου και την αύξηση του ποσοστού πρώιμης διάγνωσης.

Σύμφωνα με στοιχεία από όλη την Ευρώπη, υπο-

λογίζεται ότι το 2020, 2,7 εκατομμύρια άνθρωποι στην Ευρωπαϊκή Ένωση διαγνώστηκαν με καρκίνο και άλλα 1,3 εκατομμύρια έχασαν τη ζωή τους, συμπεριλαμβανομένων περισσότερων από 2.000 νέους. Ο συνολικός οικονομικός αντίκτυπος του καρκίνου στην Ευρώπη είναι επίσης μεγάλος. Εκτιμάται ότι αν δεν λάβουμε αποφασιστικά μέτρα, οι νέες περιπτώσεις καρκίνου αναμένεται να αυξηθούν κατά 25% έως το 2035, καθιστώντας τον την κύρια αιτία θανάτου στην ΕΕ.

Σύμφωνα με τα ερευνητικά δεδομένα περίπου 30-50% όλων των τύπων καρκίνου θα μπορούσαν να προληφθούν εάν η τρέχουσα κατανόηση των παραγόντων κινδύνου και προστασίας μεταφραστεί σε αποτελεσματική πρωτογενή πρόληψη, με περαιτέρω μείωση της συχνότητας εμφάνισης του καρκίνου και της θνησιμότητας μέσω προληπτικών προγραμμάτων, προσυμπτωματικού ελέγχου, και αλλαγής του τρόπου ζωής. Η πρόληψη και ο έλεγχος του καρκίνου είναι μια από τις σημαντικότερες προκλήσεις δημόσιας υγείας της εποχής μας.

Οι φορείς από την Ελλάδα συμμετέχουν τόσο στις δράσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και την ανάληψη πρωτοβουλιών στη χώρα μας. Κάποιες από αυτές αφορούν

- Συμμετοχή σε συνέδρια
 - 9ο Συμπόσιο Νοσηλευτικής Ογκολογίας, 04-06.11.2022, Βόλος
 - Πανελλήνιες Εκπαιδευτικές Ημερίδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας «Γ. Παπαδάκης», 20-24.02.2023, Αθήνα
- Διαδικτυακό σεμινάριο
- Συμμετοχή στο blog των Νέων Ογκολογικών Νοσηλευτών της EONS

Μπορείτε να ενημερώνεστε και να συμμετάσχετε στις δράσεις της PrEvCan μέσω της ιστοσελίδας της εκστρατείας <https://cancernurse.eu/prevcan/>, των εταίρων από την Ελλάδα και χρησιμοποιώντας το hashtag #PrEvCan στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Το πρόγραμμα θα επαναληφθεί την **Δευτέρα 12 Ιουνίου** στην Τρίπολη σε συνεργασία με τον Τομέα Κοινωνικής Νοσηλευτικής του ΕΣΝΕ και το Τμήμα Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Νέα απο την European Oncology Nurses Society

Γράφει η Ιωάννα Τσάτσου, Νοσηλεύτρια, MSc, PhD,
Γραμματέας ΔΣ ΤΝΟ-ΕΣΝΕ

European Cancer Nursing Day (ECND23), Driving innovation in Cancer Care

European Cancer Nursing Day
18th May 2023

www.cancernurse.eu

Ο φετινός εορτασμός θα πραγματοποιηθεί την Πέμπτη 18 Μαΐου στο Εδιμβούργο της Σκωτίας, με θέμα «Οδηγώντας την καινοτομία στη φροντίδα του καρκίνου. Θα δοθεί έμφαση σε θέματα που αφορούν: Πολιτική, Πρόληψη, Εξατομικευμένη Φροντίδα, Συμμετοχή ασθενών και Εκπαίδευση στην Πρακτική. Παράλληλα η εκστρατεία θα επικεντρωθεί στον καθορισμό και την παροχή εκπαιδευτικών προτύπων, καθώς αυτά διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην παροχή ποιοτικής φροντίδας στους ασθενείς.

Η ECND εστιάζει σε διαφορετικό θέμα κάθε χρόνο, με βάση τις στρατηγικές προτεραιότητες της EONS. Οι προτεραιότητες αυτές σχετίζονται με την αναγνώριση και τον εορτασμό του θετικού αντίκτυπου που έχουν οι νοσηλεύτες καρκίνου στην ποιότητα

της φροντίδας για τον καρκίνο σε όλη την Ευρώπη.

Στα πλαίσια της ECND διενεργείται κάθε χρόνο ένας διαγωνισμός. Ο φετινός σχετίζεται με την καινοτομία στον χώρο εργασίας των νοσηλευτών. Καινοτομία θα μπορούσε να σημαίνει μια νέα ιδέα, μια νέα μέθοδος εργασίας, μια νέα τεχνολογία ή έναν νέο τρόπο συμμετοχής του κοινού ή των ασθενών στην φροντίδα υγείας. Ο διαγωνισμός είναι ανοικτός για όλους τους νοσηλευτές ογκολογίας σε όλη την Ευρώπη και οι νικητές θα λάβουν δωρεάν εγγραφή για να παρακολουθήσουν το συνέδριο EONS16 στη Μαδρίτη, 21-23 Οκτωβρίου 2023.

Πληροφορίες <https://cancernurse.eu/ecnd23/>

Περίληψη Χαρακτηριστικών Προϊόντος OPDIVO.
Ημερομηνία αναθεώρησης κειμένου, 27 Οκτωβρίου 2022.

Περίληψη Χαρακτηριστικών Προϊόντος YERVOY.
Ημερομηνία αναθεώρησης κειμένου, 27 Οκτωβρίου 2022.

Αναφορά πιθανολογούμενων ανεπιθύμητων ενεργειών

Ελλάδα
Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων
Μεσογείων 284
GR-15562 Χολαργός, Αθήνα
Τηλ: + 30 21 32040380/337
Φαξ: + 30 21 06549585
Ιστότοπος: <http://www.eof.gr>

Κύπρος
Φαρμακευτικές Υπηρεσίες
Υπουργείο Υγείας
CY-1475 Λευκωσία
Τηλ: +357 22608607
Φαξ: + 357 22608669
Ιστότοπος: www.moh.gov.cy/phs

Bristol Myers Squibb™

Bristol-Myers Squibb A.E.
Αττικής 49-53 & Προποντίδος 2, Τ.Κ. 152 35 Βριλήσσια, Αττική
ΤΘ 63883 - Βριλήσσια, Τ.Κ. 152 03, Αττική
Τηλ. 210 6074300 & 210 6074400, Φαξ 210 6074333
Αριθμός Γ.Ε.ΜΗ 7453601000

Βοηθήστε να γίνουν τα φάρμακα πιο ασφαλή και Αναφέρετε ΟΑΕΣ τις ανεπιθύμητες ενέργειες για ΟΛΑ τα φάρμακα Συμπληρώνοντας την «ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ»

EONS16 – 21-23 October 2023 in Madrid, Spain

Cancer nursing: Building on innovation and building back better in healthcare

Το φετινό συνέδριο της EONS πραγματοποιείται στη Μαδρίτη 21-23 Οκτωβρίου, παράλληλα με το συνέδριο της ESMO.

Προθεσμία για περιλήψεις: 10 Μαΐου

<https://www.esmo.org/meeting-calendar/esmo-congress-2023/abstracts>

Εγγραφές: <https://www.esmo.org/meeting-calendar/esmo-congress-2023/registration>

14th ESO-EONS Masterclass in Oncology Nursing

Το πρόγραμμα Masterclass in Oncology Nursing έχει σχεδιαστεί για προχωρημένους ευρωπαίους νοσηλευτές ογκολογίας μια πολυεπαγγελματική κοινή εκδήλωση. Τέσσερις εντατικές ημέρες πλήρους ενημερωσης στην ογκολογία θα πραγματοποιηθούν σε ένα συλλογικό πνεύμα διδασκαλίας και μάθησης για τη βελτίωση των κλινικών δεξιοτήτων και της φροντίδας των ασθενών.

Η παρακολούθηση του Masterclass γίνεται μόνο με αίτηση. Οι επιτυχόντες έχουν δωρεάν εγγραφή και διαμονή. Τα έξοδα ταξιδιού δεν θα καλύπτονται. Προθεσμία υποβολής αιτήσεων είναι η Πέμπτη 1 Ιουνίου, 12.00 το μεσημέρι CET.

Free advanced breast cancer course for nurses

Η EONS προσφέρει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα (σε τέσσερις γλώσσες: Αγγλικά, Τσεχικά, Ισπανικά και Τουρκικά) για νοσηλευτές που φροντίζουν άτομα που πάσχουν από προχωρημένο καρκίνο του μαστού. Αυτό το πρόγραμμα μικτής μάθησης βοηθά στην ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων για

τη φροντίδα ατόμων με προχωρημένο καρκίνο του μαστού.

***Η ΕΓΓΡΑΦΗ ΕΙΝΑΙ ΔΩΡΕΑΝ** <https://survey.zohopublic.eu/zs/TVB8ep>
<https://cancernurse.eu/education/eons-education-projects/>

Eons newsletter

Μπορείτε επίσης να δείτε εδώ <https://cancernurse.eu/march-newsletter-read-it-now/> για να λαμβάνετε το μηνιαίο newsletter της EONS.

ΝΕΟΙ ΟΔΗΓΟΙ

Ενημέρωση για Οδηγό Διατροφής Ασθενών με καρκίνο

Γράφει η Γλυκερία Μεμεκίδου, Νοσηλεύτρια, MSc,PhDc, Μέλος ΔΣ ΤΝΟ-ΕΣΝΕ

Η υποθρεψία είναι μία διατροφική διαταραχή που απαντάται ευρέως σε ασθενείς με καρκίνο. Παρόλο που οι επιστημονικές εταιρείες συστήνουν ότι θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη διατροφικά ζητήματα από τη στιγμή της διάγνωσης του καρκίνου, με έγκαιρη αξιολόγηση του διατροφικού κινδύνου και σχεδίαση ενός διατροφικού πλάνου φροντίδας το οποίο θα εξατομικεύεται για τον κάθε ασθενή και θα τροποποιείται ανάλογα με τις χορηγούμενες αντινεοπλασματικές θεραπείες, η υποθρεψία που

σχετίζεται με τον καρκίνο εξακολουθεί σε μεγάλο βαθμό να υποεκτιμάται και να υποθεραπεύεται επηρεάζοντας αρνητικά την ποιότητα ζωής των ογκολογικών ασθενών.

Στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης προσπάθειας του ΕΣΝΕ να παρέχει καθοδήγηση και υποστήριξη στους νοσηλευτές που φροντίζουν ενήλικους με καρκίνο στην κλινική πράξη, ανέλαβε την μετάφραση στα ελληνικά του Οδηγού Κλινικής Πρακτι-

κής για Ογκολογικούς Νοσηλευτές **Διατροφή για ασθενείς με καρκίνο** της ΕΟΝΣ.

Για να κατεβάσετε τον οδηγό επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του Τομέα Νοσηλευτικής Ογκολογίας του ΕΣΝΕ:

<https://www.esne.gr/index.php/el/home-oncology-nursing-gr>

Οδηγός ενημέρωσης ασθενών που υποβάλλονται σε ακτινοθεραπεία

<https://www.esne.gr/images/tomeis/ogologia/odigies/aktinothepaia.pdf>

Οδηγός ενημέρωσης ασθενούς για την πρόληψη και διαχείριση του λεμφοιδήματος μετά από χειρουργική επέμβαση στον μαστό

https://www.esne.gr/images/tomeis/ogologia/odigies/odigos_mastos.pdf

SAVE THE DATE

Σχολείο ογκολογίας

ΤΟΜΕΑΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑΣ ΕΣΝΕ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«ΣΧΟΛΕΙΟ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑΣ»

Μάιος – Ιούνιος 2023

ΤΙΤΛΟΣ: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Σχολείο Ογκολογίας».

ΣΚΟΠΟΣ: Η εκπαίδευση των Νοσηλευτών σε θέματα Κλινικής Ογκολογίας.

ΦΟΡΕΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: Τομέας Νοσηλευτικής Ογκολογίας Εθνικού Συνδέσμου Νοσηλευτών Ελλάδος (Τ.Ν.Ο. ΕΣΝΕ)

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ: ΕΚΠΑ, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Διεθνές Πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο Πατρών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΕΟΠΕ.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ: Διεθνείς Εκπαιδευτικές Μονάδες, μέσω της διαδικασίας πιστοποίησης του ICN.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: Μάιος-Ιούνιος 2023 (13/5, 14/5, 27/5, 28/5, 10/6)

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: Διαδικτυακά

ΚΟΣΤΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ: 40 ευρώ μέλη ΕΣΝΕ, 60 ευρώ Μη μέλη ΕΣΝΕ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

WEBINAR

«ΣΧΟΛΕΙΟ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑΣ»

Μάιος – Ιούνιος 2023

Γενικές Πληροφορίες

ΤΙΤΛΟΣ: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Σχολείο Ογκολογίας».

ΣΚΟΠΟΣ: Η εκπαίδευση των Νοσηλευτών σε θέματα Κλινικής Ογκολογίας.

ΦΟΡΕΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ: Τομέας Νοσηλευτικής Ογκολογίας Εθνικού Συνδέσμου Νοσηλευτών Ελλάδος (Τ.Ν.Ο. ΕΣΝΕ)

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ: ΕΚΠΑ, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Διεθνές Πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο Πατρών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΕΟΠΕ.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ: Διεθνείς Εκπαιδευτικές Μονάδες, μέσω της διαδικασίας πιστοποίησης του ICN.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: Μάιος-Ιούνιος 2023

Τρόπος Διεξαγωγής: Διαδικτυακά

ΚΟΣΤΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ: 50 ευρώ μέλη ΕΣΝΕ, 70 ευρώ Μη μέλη ΕΣΝΕ

Επιστημονική Επιτροπή

Παπαγεωργίου Δημήτριος

Λαβδανίτη Μαρία

Κωνσταντινίδης Θεοχάρης

Παπαδούρη Άννα

Τσάτσου Ιωάννα

Θρουβάλα Ειρήνη

Μεμεκίδου Γλυκερία

Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Σάββατο, 13 Μαΐου 2023

09.00-11.00 *Βιολογία του Καρκίνου*

Ομιλήτρια: κ. Ανδρέα Πάολα Ρόχας Χιλ

11.00-11.30 **Διάλειμμα**

11.30-13.30 *Γυναικολογικός Καρκίνος*

Ομιλητής: κ. Μιχάλης Λιόντος

13.30-14.30 **Διάλειμμα**

14.30-15.30 *Λεμφοίδημα: Νοσηλευτική αξιολόγηση – Πρόληψη – Αντιμετώπιση*

Ομιλητές: κ. Ιωάννης Καλεμκεράκης, κ. Ουρανία Γκοβίνα

15.30-17.00 **Κλινικά Περιστατικά**

κ. Ειρήνη Θρουβάλα, κ. Χριστίνα Ντόλα, κ. Αργυρή Φερεντίνου

Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Κυριακή, 14 Μαΐου 2023

09.00-11.00 Καρκίνοι του Πνεύμονα

Ομιλητής: κ. Νίκος Κατιρτζόγλου

11.00-11.30 Διάλειμμα

11.30-13.00 Καρκίνοι Γαστρεντερικού

Ομιλητής: κ. Παναγιώτης Παπαδόπουλος

13.00-14.00 Διάλειμμα

14.00-15.00 Καρκίνος Ουροποιητικού

Ομιλήτρια: κ. Δανάη Δαλιάνη

15.00-17.00 Κλινικά Περιστατικά

κ. Ανθούλα Κασσιανού, κ. Παρασκευή-Μαρία Πράπα, κ. Άννα Βήχα, κ. Βατσάμω Ντούλα

Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Σάββατο, 27 Μαΐου 2023

09.00-11.00 Καρκίνος Κεφαλής – Τραχήλου

Ομιλήτρια: κ. Αμάντα Ψυρρή

11.00-11.30 Διάλειμμα

11.30-12.30 Ενδοκρινή Νεοπλάσματα

Ομιλητής: κ. Νικόλαος Τσουκαλάς

12.30-13.30 Καρκίνος Δέρματος – Μελάνωμα

Ομιλητής: κ. Αθανάσιος Κορογιάννος

13.30-14.30 Διάλειμμα

14.30-15.30 Σαρκώματα

Ομιλητής: κ. Βασίλειος Ραμφίδης

15.30-17.00 Κλινικά Περιστατικά

κ. Ελευθερία Τζαμάκου, κ. Δήμητρα Πατσιαβούρα, κ. Αθανασία Γιαννοπούλου

Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Κυριακή, 28 Μαΐου 2023

- 09.00-11.00** *Αιματολογικά Νοσήματα*
Ομιλητής: κ. Παναγιώτης Τσιφριγώτης
- 11.00-11.30** **Διάλειμμα**
- 11.30-12.30** *Καρκίνος αγνώστου πρωτοπαθούς*
Ομιλήτρια: κ. Ουρανία Κατωπόδη
- 12.30-13.30** *Επείγοντα συμβάντα στην ογκολογία - Πρόληψη και νοσηλευτική αντιμετώπιση*
Ομιλητής: κ. Δημήτριος Παπαγεωργίου
- 13.30-14.30** **Διάλειμμα**
- 14.30-15.30** *Διατροφή ασθενών με Καρκίνο*
Ομιλήτρια: κ. Γλυκερία Μεμεκίδου
- 15.30-17.00** **Κλινικά Περιστατικά**
κ. Ιωάννα Τσάτσου, κ. Ελένη Πανάγου, κ. Ευθυμία Βλαχοθανάση

Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Σάββατο, 10 Ιουνίου 2023

- 09.00-11.00** *Επιβίωση και Καρκίνος*
Ομιλητής: κ. Νεκτάριος Αλεβιζόπουλος
- 11.00-11.30** **Διάλειμμα**
- 11.30-13.30** *Σεξουαλικότητα και θέματα αναπαραγωγής σχετιζόμενα με τη θεραπεία και τη νόσο*
Ομιλήτρια: κ. Ιωάννα Τσάτσου
- 13.30-14.30** **Διάλειμμα**
- 14.30-17.00** *Διαχείριση Συμπτωμάτων*
Ομιλητές: κ. Μαρία Λαβδανίτη, κ. Θεοχάρης Κωνσταντινίδης, κ. Άννα Παπαδούρη

Κυριακή, 11 Ιουνίου 2023

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ*

(* Κατά τη διάρκεια του Προγράμματος θα ανακοινωθεί η ακριβής ώρα των εξετάσεων)

Επιμέλεια Ενημερωτικού Δελτίου 2022

Ιωάννα Τσάτσου

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΝΟ - ΕΣΝΕ 2022-2025

Πρόεδρος: Παπαγεωργίου Δημήτριος
Α' Αντιπρόεδρος: Λαβδανίτη Μαρία
Β' Αντιπρόεδρος: Κωνσταντινίδης Θεοχάρης
Γραμματέας: Τσάτσου Ιωάννα
Ταμίας: Θρουβάλα Ειρήνη
Μέλη: Παπαδούρη Άννα
Μεμεκίδου Γλυκερία

Μεσογείων 2, Πύργος Αθηνών Γ' Κτίριο, Αθήνα 115 27, www.esne.gr,
e-mail: esne@esne.gr, τηλ: 210 7485307

